

ת"פ 931/05/13 - מע"מ עכו נגד האני אסדי

בית משפט השלום בקריות
ת"פ 931-05-13 מע"מ עכו נ' אסדי

בפני
בעניין: כבוד השופט יוסי טורס
מע"מ עכו

המאשימה

נגד

האני אסדי

הנאשם

גזר דין

כתב האישום וטיעוני הצדדים לעונש.

1. הנאשם הורשע, על סמך הודאתו, ב-16 עבירות של אי הגשת דוחות מע"מ במועד, בהתאם לסעיף 117(א)(6) לחוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975. (להלן: "חוק המע"מ"). העבירות בוצעו בין החודשים 10/09 ועד 12/12.

2. ב"כ המאשימה ציינה כי מדובר בעבירות הפוגעות במערך גביית המס ובאינטרס החברתי שבשיטת דיווח המס. צוין כי מדובר במספר לא מבוטל של עבירות - 16 במספר - ואף בסכומים לא מבוטלים. ב"כ המאשימה אישרה כי הנאשם הסיר חלק מהמחדלים ושילם 55,000 ש"ח על חשבון סכום המס. לאור כך הוצע מתחם ענישה הנע בין 4 חודשי מאסר ועד 10 חודשי מאסר, בצירוף ענישה נלוות.

3. ב"כ הנאשם ציין כי הנאשם הודה בהזדמנות הראשונה וחסך זמן שיפוטי ניכר. ביחס להסרת המחדלים טען הסנגור כי לשיטתו מלוא המחדלים הוסרו ולנושא זה אתייחס בהמשך. עוד נטען כי הנאשם הוא אדם נורמטיבי, נעדר עבר פלילי, אשר מצוי במצב כלכלי קשה. בנוסף, צוין כי בנו של הנאשם נפגע קשה באירוע פלילי, וכתוצאה מכך הוא אושפז לתקופה ארוכה בבית לוויתן וכי הנאשם סועד אותו בביתו משך כל שעות היום.

4. הנאשם דיבר בכאב על מצבו של בנו, וטען כי הפגיעה בו קשורה למצבו הכלכלי ולחובות שצבר. הנאשם

טען כי הוא מצוי עם בנו משך כל היום ומטפל בו בעצמו, שכן אין מי שיעשה זאת במקומו.

5. הנאשם העיד לעונש את רואה החשבון שלו אשר ציין כי נכון להיום כל הדוחות הוגשו וכל חוב קרן המס שולם. בעניין זה הסביר רואה החשבון כי המחלוקת עם המאשימה בדבר גובה קרן המס, נובעת מאי הכרה בתשומות בשל חלוף מעל לחמש שנים.

דין והכרעה

קביעת מתחם הענישה

6. בהתאם לתיקון 113 על בית המשפט לגזור את הדין לאחר קביעת מתחם הענישה ההולם את העבירה בנסיבותיה. קודם לכן, יש לקבוע האם העבירות בהן הורשע הנאשם מהוות אירוע אחד, או שמא מספר אירועים בהתאם לסעיף 40ג'(א) לחוק העונשין. בענייננו הנאשם הורשע בביצוע 16 עבירות של אי הגשת דוחות מע"מ במועד, אשר מהוות חלק ממסכת עובדתית אחת המשתרעת על-פני כשנתיים. הצדדים לא טענו בנושא ואני בדעה כי מדובר בעבירות המקיימות את מבחן הקשר ההדוק, וזאת לאור מהות המעשים, מועדם והסיבה הזוהה בגינה בוצעו. משכך יש לראות בהן אירוע אחד (רע"פ 4760/14 **קיסלמן ואח' נ' מדינת ישראל** (7.5.15); ע"פ 4910/13 **ג'אבר נ' מדינת ישראל** (29.10.14)).

7. **הערכים המוגנים בבסיס העבירה:** עבירות המס מתאפיינות בחומרה יתרה, נוכח פגיעתן הישירה בקופה הציבורית, פגיעתן העקיפה בכיסו של האזרח, וחתירתן תחת ערך השוויון בנשיאת נטל המס. בתי המשפט הדגישו פעם אחר פעם את החומרה היתרה שיש ליחס לעבירות מס. אי תשלום מס אמת, גורם לנזקים כלכליים כבדים למשק המדינה ובסופו של יום פוגע גם בערך השוויון ובעקיפין בכיסו הפרטי של כל אזרח ואזרח. ברע"פ 977/13 **אודיז נ' מדינת ישראל** (20.2.13) נקבע:

"בית משפט זה כבר קבע, לא אחת, כי עבירות המס מתאפיינות בחומרה יתרה נוכח פגיעתן הישירה- בקופה הציבורית, והעקיפה- בכיסו של כל אזרח, ולאור חתירתן תחת ערך השוויון בנשיאת נטל המס..."

וכן,

"בית-משפט זה חזר והדגיש לאורך השנים את החומרה שבה יש להתייחס לעבריינות כלכלית, ועבריינות מס בכלל זה, נוכח תוצאותיה ההרסניות למשק ולכלכלה ולמרקם החברתי, ונוכח

פגיעתה הקשה בערך השוויון בנשיאת נטל חובות המס הנדרש לצורך מימון צרכיה של החברה ולפעילות התקינה של הרשויות הציבוריות. העבריינות הכלכלית, ועבריינות המס בכללה, איננה מסתכמת אך בגריעת כספים מקופת המדינה. היא פוגעת בתודעת האחריות המשותפת של אזרחי המדינה לנשיאה שוויונית בעול הכספי הנדרש לסיפוק צורכי החברה, ובתשתית האמון הנדרשת בין הציבור לבין השלטון האחראי לאכיפה שוויונית של גביית המס - פגיעה הנעשית לרוב באמצעי מרמה מתוחכמים, קשים לאיתור. כבר נאמר לא אחת בפסיקתו של בית-משפט זה כי על מדיניות הענישה לשקף את הסכנה הגדולה הטמונה בעבריינות הכלכלית לפרט ולציבור כאחד, ואת יסוד ההרתעה הנדרש ביחס לביצועה". (רע"פ 512/04 אבו עביד נ' מדינת ישראל (15.4.04)).

נסיבות הקשורות בביצוע העבירות:

8. כאן המקום להתייחס למחלוקת שבין הצדדים באשר לסכום קרן המס ולהסרת המחדל. המאשימה מסכימה כי שולם סכום של 55,000 ש"ח, אך לטענתה אין מדובר בהסרה מלאה של המחדל אלא חלקית בלבד, שכן לטענתה קרן המס היא 116,000 ש"ח. מחלוקת זו התעוררה בשלב הטיעונים לעונש והיא משלבת שני נושאים שונים הטיעונים הבהרה.

9. גובה המס שהיה צריך הנאשם לשלם על פי הדוחות שלא הגיש במועד, הוא נסיבה הקשורה לביצוע העבירה (סעיף 40ט(4) לחוק העונשין). משכך, מדובר בנושא שאמור להיות מצוין בכתב האישום ולהיקבע בשלב בירור האשמה (סעיף 40א(א) לחוק העונשין). אכן, בית המשפט רשאי להתיר למי מהצדדים להביא ראיות הקשורות לביצוע העבירה גם בשלב הטיעונים לעונש, אך זאת רק אם "שוכנע כי לא הייתה אפשרות לטעון לגביהן בשלב בירור האשמה" (סעיף 40ב(2) לחוק העונשין; ע"פ 5841/14 ארקאן נגד מדינת ישראל (8.7.2015); ע"פ 4289/14 אורן חנוכה ושושן ברבי נ' מדינת ישראל (21.1.15); ע"פ 7349/14 מדינת ישראל נ' פלונית (14.5.15); מוחמד עלי "על סדרי דין וראיות בדרך לקביעת מתחם עונש הולם" הפרקליט נד(1) (צפוי להתפרסם ב-2016, www.hapraklit.co.il/?CategoryID=275)).

10. מבלי להיכנס לשאלה אם ראוי היה להתיר למאשימה להוכיח נסיבות אלה בשלב הטיעון לעונש, די אם אציין כי המאשימה כלל לא הגישה בקשה בנושא, ממילא שלא הסבירה מדוע הדבר נמנע ממנה בשלב בירור האשמה, ואף לא התיימרה להוכיח עובדות אלו. כל שעשתה היה לטעון (במובחן מלהוכיח) כי גובה המס הוא 116,000 ש"ח לפי הדמיה כלשהי שטענה שביצעה. ההגנה לא הסכימה לנתונים אלה ומובן אפוא שאין מדובר בעובדות שהוכחו.

11. מנגד, הסרת המחדל היא נסיבה שאינה קשורה בביצוע העבירה. מדובר במאמציו של הנאשם לתיקון תוצאת העבירה (סעיף 40יא(5) לחוק העונשין) ומשכך מדובר בנסיבה רלוונטית לצורך קביעת העונש בגדרי מתחם הענישה (רע"פ 5872/14 אלון ירון נ' מדינת ישראל (2.10.14)). קביעה זו מחייבת את המסקנה שהוכחת נסיבה זו אינה כפופה לתנאים המחמירים שבסעיף 40' לחוק העונשין ומשכך הנאשם רשאי להוכיח טענה זו, בשלב הטיעונים לעונש, ללא צורך בקבלת אישור כלשהו. בענייננו, הנאשם אכן הוכיח טענה

זו באמצעות השוברים שהציג (ענ/1) והמאשימה אף מסכימה לנתון זה.

12. עם זאת, מובן שלא ניתן לראות בסכום זה כהסרת מחדל מלאה. אם כך יקבע, ממילא קבענו גם את סכום המס שהיה על הנאשם לשלם, שהרי מדובר בנתונים משלימים המהווים תמונת ראי. סכום המס שלא שולם במועד לא הוכח על ידי מי מהצדדים, מהנימוקים שפורטו לעיל. לאור כך, אין מקום לקבוע שמדובר בהסרת מחדל מלאה, אלא בהסרת מחדל בסכום כפי שהוכיח הנאשם. בנוסף, מתחייבת המסקנה כי סכום המס שלא שולם במועד (כולל קנסות וריביות) הוא לכל הפחות בגובה סכום הסרת המחדל.

13. אכן, לאור תוצאה זו בית המשפט נותר ללא נתונים מלאים באשר לגובה סכומי המס שהיה על הנאשם לשלם, אך תוצאה זו מתחייבת לאור הנתונים שהציגה המאשימה וברור שכל חסר פועל לטובת הנאשם ולא לחובתו. על כן, כל שהוכח הוא שהנאשם לא הגיש במועד 16 דוחות, כאשר סכום המס בהם (כולל קנסות וריביות) הוא לכל הפחות 55,000 ש"ח וכי מחדל זה הוסר (ונתון אחרון זה רלוונטי כמובן לעונש בגדרי המתחם ולא למתחם עצמו).

מדיניות הענישה:

14. לצורך בחינת מדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים, ניתן להפנות לפסקי הדין הבאים:

ברע"פ 6167/11 ספקיוריטי המוקד המרכזי בע"מ נ' מדינת ישראל (19.2.12) נדון עניינם של נאשמים שהורשעו ב-35 עבירות לפי סעיף 117(א)(6) לחוק המע"מ. סכום החוב הכולל עמד ביום גזירת הדין על 800,552 ₪ (קרן החוב - כ-412,000 ₪). הנאשם לא פעל להסיר את המחדלים. על הנאשם נגזר עונש של 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות וקנס בסך של 25,000 ₪. על החברה נגזר קנס בסך של 50,000 ₪. בית המשפט העליון לא התערב בגזר הדין.

ברע"פ 3757/04 עומר זידאן נ' מדינת ישראל (31.5.04) אושר עונש של 5 חודשי מאסר על מנהל חברה שהורשע באי הגשת דוחות בסכום מצטבר של כ-360,000 ש"ח. בית המשפט התחשב במצבו הבריאותי, בעברו הנקי ובנסיבות ביצוע העבירה - קריסה כלכלית.

ברע"פ 4394/14 פיקהולץ נ' מדינת ישראל (17.8.14) נדחתה בקשת רשות ערעור ביחס לעונש מאסר בן 7 חודשים שהוטל על הנאשם. במקרה זה, הורשע הנאשם, כמנהל חברה, כי לא הגיש דו"ח אחד במועד וכן שבשני מועדים שונים הגיש דו"ח ובו פרטים בלתי נכונים. סכום המס שלא שולם עמד על כ-1.9 מיליון ש"ח והמחדל לא הוסר.

בעפ"ג 24721-12-14 **מדינת ישראל נ' נחמני** (29.1.15) - הנאשמת הורשעה ב-9 עבירות של אי הגשת דו"חות תקופתיים במהלך שנת 2013. הנאשמת נעדרת עבר פלילי, נורמטיבית בעלת נסיבות חיים קשות. תסקיר שירות המבחן היה חיובי והמליץ על הטלת של"צ. בית המשפט השלום אימץ את המלצת שירות המבחן תוך שראה שסיכוי השיקום של הנאשמת גבוהים. ערעור המדינה על קולת העונש התקבל חלקית בכך שהוסף לעונש זה 24 חודשי פיקוח.

עפ"ג (מחוזי-מרכז) 42790-01-14 **מדינת ישראל נ' אליהו מאיר דהן** (25.2.14) - המשיב הורשע ב-5 עבירות של אי הגשת דו"ח במועד. המשיב הגיש דו"ח אישי והסיר את המחדל במישור זה בלבד. בית משפט השלום גזר על הנאשם 4 חודשי מאסר בעבודות שירות, מאסר על תנאי וקנס בסך של 6,500 ש"ח. המדינה ערערה על קולת העונש ובית המשפט המחוזי החמיר ברכיב הקנס בלבד.

עפ"ג (מחוזי-לוד) 54684-05-13 **יצחק בוזגלו נ' מדינת ישראל** (15.10.13) - הנאשם הורשע ב-9 עבירות של אי הגשת דוחות מע"מ במועד וב-4 עבירות של אי הגשת דוחות מס הכנסה במועד. בית משפט השלום גזר על הנאשם 4 חודשי מאסר לריצוי בפועל, 6 חודשים על תנאי, וקנס בסך 30,000 ₪. בית המשפט המחוזי קבע כי הנאשם ירצה את מאסרו בדרך של עבודות שירות.

בעפ"ג (מח' מרכז) 6196-12-08 **טוביאנה נ' משרד האוצר/אגף המכס ומע"מ** (2009) הורשע הנאשם באי הגשת 13 דוחות מע"מ תקופתיים ואי תשלום המס הנובע מהם בסכום של 426,000 ₪. בית-המשפט המחוזי הקל בעונש המאסר שהוטל על הנאשם והעמיד אותו על שישה חודשי מאסר בעבודות שירות. במקביל הותיר על כנו קנס בסך 60,000 ₪.

15. לאור כל זאת, אני סבור כי מתחם הענישה ההולם את מכלול מעשיו של הנאשם (המהווה אירוע אחד ובו מספר מעשים) נע בין מאסר מותנה ועד שנת מאסר, בצירוף קנס הולם. יודגש כי בקביעת המתחם הבאתי בחשבון שסכום המס לא הוכח, אלא בגובה סכום הסרת המחדל - 55,000 ש"ח (כולל קנסות וריביות).

קביעת עונשו של הנאשם

16. לצורך קביעת עונשו של הנאשם, הבאתי בחשבון את העובדה שהוא נעדר עבר פלילי ומנהל אורח חיים נורמטיבי. עם זאת, עברייני המס לרוב הנם אנשים "נורמטיביים" היינו נעדר עבר פלילי ובעניין זה נפסק כי עבירות אלו, המכונות עבירות "צווארון לבן", חמורות לא פחות מגניבה "רגילה". האחד גונב מחברו והשני מהקופה הציבורית. האחד עושה זאת ברחוב והשני ממשרדו באין רואה (ע"פ 624/80 חב' וייס ארנסט בע"מ נ' מדינת ישראל, פ"ד לה (3) 211, 217-218). כן, נפסק לא אחת כי בעבירות פיסקליות יש לבכר את שיקולי הגמול וההרתעה על פני נסיבותיו האישיות של העברין (רע"פ 2638/13 **אלי עובדיה נ' מדינת ישראל** (28.4.13)).

17. בצד קביעות אלו, במקרה זה נכון לדעתי להביא בחשבון את מצב בריאותו של בנו של הנאשם. מהמסמכים שהוצגו בפני עולה כי בנו של הנאשם אושפז בבית לווינסטין למשך כשישה חודשים ושחרר בחודש 3/16 במצב תפקודי ירוד, הוא מרותק לכיסא גלגלים וזקוק לתמיכה וסיוע צמודים. הנאשם תיאר כי הוא המסייע לבנו במשך כל שעות היום, בכל צרכיו. לאור כך, אני בדעה כי מאסרו של הנאשם, ולו בעבודות שירות, יהא עונש קשה עבור בני משפחתו ובנו במיוחד.

18. נתון נוסף שראוי להביא בחשבון כי הסרת המחדל בסכום של 55,000 ש"ח. הגם שהסרת המחדל אינה ממרקת את העבירה, בפסיקה הודגשה לא אחת חשיבות הסרת המחדל לשאלת העונש. כך נקבע כי "בפסיקתו של בית משפט זה אמנם הודגשה לא אחת חשיבות הסרת המחדל על ידי הנאשם. עוד נאמר כי על מנת לעודד התנהגות זו, על בית המשפט לשקול הפחתה בעונשו של נאשם שהחליט לתקן את העיוות שנגרם מעבירותיו... תפיסה זו אף קיבלה ביטוי במסגרת תיקון 113 לחוק העונשין, תשל"ז-1977... בסעיף 40 לחוק, ...על אף חשיבות השיקול של הסרת המחדל על ידי הנאשם בעבירות מהסוג בנדון כאן - אין להפריז בהכרח במשקל המוענק לו." (רע"פ 5872/14 אלון ירון נ' מדינת ישראל (2.10.14))

כן ראו בעניין זה, עפ"ג 47301-01-14 רשות המיסים, היחידה המרכזית אזור מרכז ותיקים מיוחדים נ' פ.מ.מ בע"מ, (16.6.14):

"... הסרת המחדל הינה הביטוי האולטימטיבי ללקיחת אחריות והכרה בחטא, לצד הפן האופרטיבי והמעשי שיש בה, דהיינו השבת הנזק באופן שהקופה הציבורית קיבלה בחזרה מה שנגרע ממנה. בתי המשפט מאז ומעולם התחשבו בנימוק זה לעניין ההקלה בעונש. אין בכך כמובן כדי למעט מחומרתה של העבירה, אולם יש בכך כדי להשליך על הענישה. תיקון 113 העומד במוקד הדיון הכיר גם הוא בחשיבות הסרת המחדל. אנו מפנים לסעיף 40(יא)(5) המונה בין הנסיבות שבהן רשאי בית המשפט להתחשב בעניין העונש ואשר אינן קשורות לביצוע העבירה גם את "מאמצי הנאשם לתיקון תוצאות העבירה ולפיצוי על הנזק שנגרם בשלה".

וראו גם עפ"ג 59820-01-14 לוי נ' מדינת ישראל (14.5.15)

19. לאור כך ראוי לדעתי להימנע מהטלת עונש מאסר בפועל על הנאשם, ולו בעבודות שירות. העונש יאוזן בדרך של הטלת קנס משמעותי.

20. סיכומי של דבר, לאחר שבחנתי את מכלול השיקולים, הן לקולה והן לחומרה, אני מטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

א. מאסר למשך 3 חודשים, אותו לא יישא אלא אם יעבור בתקופה של שלוש שנים מהיום אחת או יותר מהעבירות בהן הורשע.

ב. קנס בסך 20,000 ש"ח או 70 ימי מאסר. הקנס ישולם בעשרים תשלומים שווים ורצופים החל מיום 1.9.16 ובכל 1 לחודש לאחריו. אי תשלום אחד התשלומים במועדו יעמיד את מלוא הסכום לפירעון מידי

זכות ערעור בתוך 45 יום

ניתן היום, ח' תמוז תשע"ו, 14 יולי 2016, בהעדר הצדדים.